

gaaer i modsat Retning. Det var det, som Reiseren meente, da han sagde: „skal to Meenedere kunne gjøre en ærlig Mand tilskamme.“ Det, her foreslaaes, gaaer ud paa at skaffe en Erkjendelse af Sandheden tilveie, uden at have haadt den Tid, som kræves til at skaffe de lovbundne Beviser tilveie. Deri forekommer det mig ligger det væsentlige; thi at skaffe det lovbundne Bevis tilveie kræver i det Hele en længere Tid end til at komme til en Afgjørelse i Henshold til et Skjøn, udtalt af Mænd, som i de Tilfælde, der antages at foreligge, maa anses for at være saa kyndige, at de kunne dømme om Muligheden eller Umuligheden, Dersom der til en Mand, som er vant til at skjønne i de paagjældende Forhold, blev sagt, at En havde stjaalet 3 Edr. Hvede og haaret dem alle bort paa sin Ryg paa eengang, vilde den sagkyndige Mand sige: Den Anklagede har ikke stjaalet 3 Edr. Hvede, thi han har ikke kunnet bære 3 Edr. Hvede bort paa eengang; enten maa det bevises, at han har haaret dem bort i flere Gange, eller ogsaa ville de, der paaftaae, at han har stjaalet dem, komme til at staae som de, der sige Usandhed. Et andet Exempel: Dersom en Mand fører 2 Vidner paa, at hans Ankertoug er blevet ødelagt ved at trækkes igjennem et Naalesie, da vil enhver Mand, som veed, hvad et Ankertoug er og hvad et Naalesie er, sige: Det kan ikke være sandt, medens man derimod ved at følge lovbundne Beviser kan komme til at bevise, at et Ankertoug er blevet ødelagt ved at trækkes igjennem et Naalesie. Slige Beviser ville derimod aldrig komme til at ligge for, naar Dommen sælles af Mænd, der dømme efter deres bedste Overbeviisning og Skjønsmhed; saadanne Beviser ere da en Umulighed. Jeg vil endnu tage et Exempel. Bezeletere og deres Forretninger ligge under Handelsretten; naar jeg omsætter Effecter gjennem Bezeleteren, antages det i Almindelighed for at være tilstrækkeligt, at jeg kan bevise, at Forretningen er foregaaet ved ham; om der ligger en Thy bagved, kan jeg ikke komme til at lide derunder, naar jeg kan bevise, at Bezeleteren har solgt mig det vedkommande Papir — saaledes troer jeg er Forholdet. Lad os nu antage, at der i vor Statsgjæld kun findes 2 Papirer af en vis Slags,

2 Obligationer, lydende paa en Værdi af hver 50,000, den ene paa 25,000 Specier og den anden paa 50,000 Rbd., og at den ene af disse Obligationer bliver stjaalen, den f. Ex. paa 25,000 Specier; at det derefter oplyses, at den, som senere findes i Besiddelse af den, har kjøbt den, har kjøbt et saadant Papir hos en Bezeletere, at dette er in confesso, men at det derimod ikke er notorisk, at det var den Obligation, der Løb paa 25,000 Specier, og at Bezeleteren siger, at den Obligation, han havde solgt, Løb paa 50,000 Rbd.; men at det samtidigt dermed bevises, at den anden af de to Obligationer, den paa 50,000 Rbd., eiedes af en Mand, som havde eiet den i en lang Aarrække, at den havde været i hans Kasse under Forvaltning af fuldkommen paalidelige Folk, som erklærede, at Obligationen kun ved Thyhaand kunde være bleven taget ud af Kassen og igjen lagt derned, hvor den nu var, og at det derefter bliver overladt til den paagjældende Bezeletere ved Sed at friggjøre sig for at have været Mellemmand ved Transactionen — i et saadant Tilfælde siger jeg, vil den sunde Fornuft tilsiige, at det eneste Papir, som har kunnet være i Handelen, er Obligationen paa de 25,000 Specier, og hvis det lovbundne Bevis ikke fører til dette Resultat, saa siger jeg, at det er feil, saa siger jeg, at det hører til den største Uretfærdighed, og at det vilde være en haard Skyld under saadanne Omstændigheder at lade nogen Mand ved Sed friggjøre sig for at tilsvare 50,000 Rbd.; men at noget Saadant kan skee, er jeg ligesaa fuldkommen overbeviist om, som om det allerede var skeet. Deri ligger for mig den væsentligste Grund til at lade den sunde Fornuft komme til fuld Gylbigheid i den Art Sager, som her omhandles; jeg vil derfor stemme for Endringsforlaget og jeg vil raade Andre til at gjøre ligesaa; vi kunne undvære Loven, men skulle vi have den, kunne vi ikke undvære Endringsforlaget.

M. Sage: Det ærede Medlem for Sorø (Alberty), og efter ham det ærede Medlem for Viborg (Klein) gjorde Forsøg paa at føre os paa Glatiis, de vilde nemlig have, at vi til Styrke for vort Endringsforlag skulde anføre Tilfælde, som tydede paa Nødvendigheden af